

**Πώς οι Τουρκοκύπριοι πολιτικοί πρωταγωνιστές
ερμηνεύουν το αποτέλεσμα της Γενεύης;**

Δρ. Νικόλαος Στέλγιας

Κείμενο Ανάλυσης

Μάρτιος 2025

Αρ. 7

Πηγή εικόνας εξωφύλλου: Επίσημη Ιστοσελίδα ΟΗΕ

Copyright © 2025 | All Rights Reserved

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Διεύθυνση: Ανδρέα Ζάκου, Γρ.301, 2404 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος.

Τηλέφωνο: +357 22 664470 ■ Email: info@ispd.org.cy ■ www.ispd.org.cy

Το Ινστιτούτο προάγει τον ελεύθερο και ανοιχτό δημόσιο διάλογο που εδράζεται στον ορθολογισμό και στην επιστημονική τεκμηρίωση. Οι απόψεις που εκφράζονται σε δημοσιεύσεις του Ινστιτούτου εκφράζουν αποκλειστικά τον/την συγγραφέα ή τους συγγραφείς και δεν αντανakλούν απαραίτητα τις απόψεις του Ινστιτούτου.

Δρ. Νικόλαος Στέλγιας

Ανώτερος Αναλυτής

Περί του συγγραφέα

Ο Νικόλαος Στέλγιας γεννήθηκε το 1982 στην Κωνσταντινούπολη. Από το 2000 μέχρι και το 2011 ο Στέλγιας σπούδασε στην Αθήνα. Το 2011 ολοκλήρωσε το διδακτορικό του με θέμα τα τουρκικά πολιτικά κόμματα κατά την περίοδο 1918-1938. Από το τέλος της διατριβής του μέχρι σήμερα, ο Δρ. Στέλγιας εστίασε στην σύγχρονη Τουρκία, στο Κουρδικό και στο Κυπριακό Ζήτημα. Βιβλία και μελέτες του Δρ. Στέλγια έχουν εκδοθεί στην Τουρκία, στην Κύπρο και στο εξωτερικό. Το 2020 κυκλοφόρησε η νέα μελέτη του Δρ. Στέλγια με τίτλο «The Ailing Turkish Democracy» από τις εκδόσεις Cambridge Scholars Publishing. Ο Δρ. Στέλγιας εκτός από την επιστημονική του ιδιότητα, ασχολείται και με την δημοσιογραφία.

Πώς οι Τουρκοκύπριοι πολιτικοί πρωταγωνιστές ερμηνεύουν το αποτέλεσμα της Γενεύης;

Η στάση του Τουρκοκύπριου ηγέτη Ερσίν Τατάρ

Ο Τουρκοκύπριος ηγέτης Ερσίν Τατάρ, κατά την επιστροφή του από τη Γενεύη, παρουσίασε τα αποτελέσματα της άτυπης διάσκεψης υπό ένα θετικό πρίσμα. Σε συνέντευξη Τύπου στο «αεροδρόμιο», ο Τατάρ τόνισε ότι ταξίδεψε στη Γενεύη με στόχο «να προστατεύσει και να υπερασπιστεί τα συμφέροντα και τα δικαιώματα

Ο Τατάρ επανέλαβε τη βασική του θέση περί «κυρίαρχης ισότητας» και «ίσου διεθνούς καθεστώτος» ως τις προϋποθέσεις για την έναρξη των διαπραγματεύσεων, χαρακτηρίζοντάς την ως «εθνική πολιτική» που υποστηρίζεται από την Τουρκία.

του λαού του». Υπογράμμισε πως τα τελευταία τέσσερα χρόνια έχουν σημειωθεί «σημαντικές επιτυχίες» και ότι έχουμε μπει σε «ένα νέο δρόμο».

Ο Τατάρ επανέλαβε τη βασική του θέση περί «κυρίαρχης ισότητας» και «ίσου διεθνούς καθεστώτος» ως τις προϋποθέσεις για την έναρξη των διαπραγματεύσεων, χαρακτηρίζοντάς την ως «εθνική πολιτική» που υποστηρίζεται από την Τουρκία. Αναφερόμενος στη συνάντηση της Γενεύης, ο Τατάρ επισήμανε ότι η ατζέντα δεν αφορούσε το Κυπριακό ζήτημα αυτό καθαυτό, αλλά επικεντρώθηκε σε θέματα συνεργασίας.

Δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις δηλώσεις του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ, ο Τατάρ ανέφερε ότι για πρώτη φορά μετά το Κραν Μοντανά του 2017 έγινε ένα θετικό βήμα. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον Τατάρ, στη συνάντηση συμφωνήθηκε συνεργασία σε οκτώ τομείς, μεταξύ των οποίων τα σημεία διέλευσης και η δημιουργία επιτροπής νεολαίας.

Ωστόσο, ο Τατάρ διευκρίνισε πως δεν υπάρχει καμία υπαναχώρηση από τις θέσεις περί «κυρίαρχης ισότητας» και «ίσου καθεστώτος», επιμένοντας ότι «το κεφάλαιο της ομοσπονδιακής λύσης έχει κλείσει. Επικαλούμενος δε τα όσα είπε του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ για την δημιουργία «μιας νέας ατμόσφαιρας» δήλωσε χαρακτηριστικά πως «έχουμε μπει σε ένα νέο δρόμο».

Η στάση του Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος

Ο ηγέτης του Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος (CTP), Τουφάν Έρχιουρμαν, παρουσίασε επίσης μια μετριοπαθώς θετική ανάγνωση του αποτελέσματος της συνάντησης, αν και μέσα από μια διαφορετική οπτική. Σε τηλεοπτική του συνέντευξη μετά το τέλος της Διάσκεψης, ο Έρχιουρμαν επισήμανε ότι από το 2021 δεν υπήρξε κανένα περιβάλλον διαλόγου και δεν είχε γίνει κανένα ουσιαστικό βήμα σχετικά με τα μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης.

Ο Έρχιουρμαν χαρακτήρισε «σημαντική» την αποκατάσταση και τη συνέχιση του διαλόγου, αν και διατήρησε επικριτική στάση για την ουσία της συνάντησης. «Για να προκύψει μια συμφωνία έξι σημείων, δεν χρειαζόταν να πάνε μεγάλες αντιπροσωπείες στη Γενεύη. Δεν υπάρχει κάτι συγκεκριμένο, χειροπιαστό», δήλωσε χαρακτηριστικά.

● Παρά την κριτική του, ο Έρχιουρμαν ανέφερε πως θεώρησε θετικό το γεγονός ότι ξεκίνησε ο διάλογος και αποφασίστηκε ο διορισμός προσωπικού εκπροσώπου του ΓΓ του ΟΗΕ. «Ο Γενικός Γραμματέας έχτισε μια γέφυρα που συνδέει το χθες με το αύριο», είπε χαρακτηριστικά, προσθέτοντας ότι «ο διάλογος είναι καλύτερος από την απουσία διαλόγου».

Ο ηγέτης του CTP διευκρίνισε επίσης: «Αυτή δεν ήταν διαπραγμάτευση για συνολική λύση, ούτε ήταν συνεργασία. Τα έξι σημεία δεν είναι κάτι νέο, είναι θέματα που συζητούνται εδώ και καιρό και μερικές φορές υλοποιούνται. Εάν με τη συνεργασία εννοούμε συνεργασία μεταξύ δύο κρατών, κάτι τέτοιο δεν συνέβη».

Παρά την κριτική του, ο Έρχιουρμαν ανέφερε πως θεώρησε θετικό το γεγονός ότι ξεκίνησε ο διάλογος και αποφασίστηκε ο διορισμός προσωπικού εκπροσώπου του ΓΓ του ΟΗΕ. «Ο Γενικός Γραμματέας έχτισε μια γέφυρα που συνδέει το χθες με το αύριο», είπε χαρακτηριστικά, προσθέτοντας ότι «ο διάλογος είναι καλύτερος από την απουσία διαλόγου».

Η κριτική στάση του Κόμματος Κοινοτικής Δημοκρατίας και του Οζντίλ Ναμί

Σε έντονη αντίθεση με τις μετριοπαθείς θετικές αναγνώσεις των υπόλοιπων πολιτικών δυνάμεων, οι εκπρόσωποι του Κόμματος Κοινοτικής Δημοκρατίας (TDP) που συμμετείχαν στην άτυπη διάσκεψη εξέφρασαν έντονη απαισιοδοξία και κριτική.

Λίγο πριν το τέλος της διάσκεψης, η Γραμματέας Εξωτερικών Υποθέσεων του TDP, Μινέ Ατλί, και το μέλος του Κομματικού Συμβουλίου και «δήμαρχος» της κατεχόμενης Λευκωσίας, Μεχμέτ Χαρμαντζί, δήλωσαν κατηγορηματικά ότι δεν έχει σημειωθεί καμία πρόοδος στη διαδικασία επίλυσης του Κυπριακού.

Ο Χαρμαντζί χαρακτήρισε την κατάσταση «θλιβερή για όλους τους Κύπριους», τονίζοντας ότι «οι Τουρκοκύπριοι είναι η κοινότητα που επηρεάζεται περισσότερο από αυτή τη διαδικασία. Δεν υπάρχει καμία πρόοδος».

Η Ατλί υπογράμμισε την ευθύνη του κόμματός της στη διαδικασία επίλυσης ενώ παράλληλα άσκησε κριτική στην προσέγγιση που ακολουθήθηκε: «Για την τουρκική πλευρά, η συμμετοχή στη διαδικασία επίλυσης θεωρείται επιτυχία ακόμη και όταν αυτή γίνεται μέσω της προσέγγισης που υποστηρίζει τα δύο κράτη.»

Η Ατλί επέκρινε επίσης τον τρόπο διεξαγωγής των συνομιλιών, υποστηρίζοντας ότι «τόσο σοβαρά θέματα δεν πρέπει να συζητούνται επιτόλεια, αλλά να εξετάζονται λεπτομερώς μέσω επιτροπών. Υπήρχε μια ευκαιρία για αυτό στη Γενεύη, αλλά δεν αξιοποιήθηκε».

● Ο Χαρμαντζί εξέφρασε την απογοήτευσή του για την τρέχουσα κατάσταση των Τουρκοκυπρίων, δηλώνοντας: «Δυστυχώς, βρισκόμαστε σε αδιέξοδο σε μια χώρα αποκομμένη από το διεθνές δίκαιο, όπου παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων συμβαίνουν κάθε μέρα, παγιδευμένοι με θεσμούς χωρίς ουσιαστικό περιεχόμενο. Εμείς πρέπει να είμαστε αυτοί που θέλουν περισσότερο να αλλάξουν το υπάρχον καθεστώς. Ελπίζω να συνέλθουμε και να επιστρέψουμε στις διαπραγματεύσεις για συνολική λύση. Μας κοιμίζουν, πρέπει να ξυπνήσουμε».

Ο Χαρμαντζί εξέφρασε την απογοήτευσή του για την τρέχουσα κατάσταση των Τουρκοκυπρίων, δηλώνοντας: «Δυστυχώς, βρισκόμαστε σε αδιέξοδο σε μια χώρα αποκομμένη από το διεθνές δίκαιο, όπου παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων συμβαίνουν κάθε μέρα, παγιδευμένοι με θεσμούς χωρίς ουσιαστικό περιεχόμενο. Εμείς πρέπει να είμαστε αυτοί που θέλουν περισσότερο να αλλάξουν το υπάρχον καθεστώς. Ελπίζω να συνέλθουμε και να επιστρέψουμε στις διαπραγματεύσεις για συνολική λύση. Μας κοιμίζουν, πρέπει να ξυπνήσουμε».

Σημειώνεται ότι το στέλεχος του CTP και πρώην διαπραγματευτής της τουρκοκυπριακής πλευράς, Οζντίλ Ναμί, σχολίασε επίσης με κριτική διάθεση το αποτέλεσμα της άτυπης διάσκεψης. Συγκεκριμένα, ο κ. Ναμί δήλωσε ότι το αποτέλεσμα της Διάσκεψης της Γενεύης «ικανοποίησε όσους δεν επιθυμούν τίποτα περισσότερο από τη διαιώνιση του στάτους κβο». Επεσήμανε επίσης ότι σχεδόν το σύνολο των ανακοινωθέντων Μέτρων Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης (ΜΟΕ) είχε τεθεί και στο παρελθόν, λέγοντας χαρακτηριστικά: «Όσοι δεν κατάφεραν να φτάσουν σε αποτέλεσμα σε αυτά τα θέματα μέχρι σήμερα, δεν πρόκειται να κάνουν τίποτα ούτε στο μέλλον». «Δεν υπάρχει λόγος να

Η προσπάθεια παρουσίασης θετικών μηνυμάτων για το Κυπριακό φαίνεται πως αποτελεί μέρος της στρατηγικής των περισσότερων πολιτικών δυνάμεων, παρά την έλλειψη ουσιαστικής προόδου.

λέμε μάταια 'ας περιμένουμε να δούμε'», ανέφερε ο κ. Ναμί, καθώς, όπως πρόσθεσε, «είναι προφανές τι θα συμβεί». Τέλος, έθεσε το ερώτημα: «Εν τω μεταξύ, αφού τα θέματα περιορίζονταν σε αυτά, και εφόσον η συνολική λύση και οι εγγυήσεις δεν ήταν στο τραπέζι των συζητήσεων, γιατί παρευρίσκονταν εκεί οι εγγυήτριες δυνάμεις;»

Η «προεκλογική» διάσταση των δηλώσεων

Είναι αξιοσημείωτο πως η στάση των πολιτικών παραγόντων απέναντι στα αποτελέσματα της άτυπης διάσκεψης της Γενεύης διαμορφώνεται σε μεγάλο βαθμό από την επικείμενη προεκλογική περίοδο για τις «προεδρικές εκλογές» στα κατεχόμενα. Τόσο ο Τατάρ όσο και οι περισσότεροι πολιτικοί αντίπαλοί του επιλέγουν να προβάλουν τα θετικά στοιχεία της συνάντησης, αποφεύγοντας τις έντονες κριτικές που θα μπορούσαν να επηρεάσουν αρνητικά την εκλογική τους βάση.

Αναμφισβήτητα προς τα τέλη της πρώτης θητείας του ο Τουρκοκύπριος ηγέτης χρειάζεται ένα θετικό μήνυμα στο Κυπριακό για να μπορέσει να πείσει τους κεντρικούς ψηφοφόρους της κοινότητας του να υποστηρίξουν για μια ακόμη φορά την υποψηφιότητά του. Από την πλευρά του, το CTP, το οποίο επιμένει στη διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδιακή λύση, χρειάζεται όσο ποτέ τα θετικά μηνύματα στις δικοινοτικές σχέσεις, ώστε να καταφέρει να πείσει τους υποστηρικτές του ότι η τελική λύση εξακολουθεί να είναι εφικτή παρά τις αντίξοες συνθήκες.

Η προσπάθεια παρουσίασης θετικών μηνυμάτων για το Κυπριακό φαίνεται πως αποτελεί μέρος της στρατηγικής των περισσότερων πολιτικών δυνάμεων, παρά την έλλειψη

ουσιαστικής προόδου. Οι πολιτικοί παράγοντες γνωρίζουν ότι η κόπωση και η απογοήτευση των ψηφοφόρων από τη μακροχρόνια απουσία λύσης μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την εκλογική τους απόδοση.

Στον αντίποδα, το TDP ακολουθεί τη γραμμή του τέως Τουρκοκύπριου ηγέτη, Μουσταφά Ακιντζί επιμένοντας στην άποψη ότι η τελευταία ευκαιρία για λύση χάθηκε στο Κραν Μοντάνα και κρούοντας τον κώδωνα για το μέλλον της τ/κ κοινότητας υπό το υπάρχον καθεστώς.

Συμπεράσματα

Συνοψίζοντας, στην τουρκοκυπριακή κοινότητα παρατηρείται μια σχεδόν ομόφωνη προσπάθεια των πολιτικών παραγόντων να παρουσιάσουν θετικά τα αποτελέσματα της άτυπης διάσκεψης της Γενεύης, παρά την απουσία ουσιαστικής προόδου στο Κυπριακό ζήτημα. Η στάση αυτή συνδέεται άμεσα με την επικείμενη προεκλογική περίοδο για τις "προεδρικές εκλογές", και την ανάγκη παρουσίασης θετικών μηνυμάτων για το μέλλον του Κυπριακού.

Μοναδική εξαίρεση σε αυτό το μοτίβο αποτελεί το Κόμμα Κοινοτικής Δημοκρατίας (TDP), που μέσω των εκπροσώπων του εκφράζει έντονη απαισιοδοξία για το μέλλον του Κυπριακού και ασκεί δριμεία κριτική στη διαδικασία και τη μορφή των συνομιλιών. Το TDP προειδοποιεί για τις συνέπειες της συνεχιζόμενης αποδοχής του status quo και καλεί σε επιστροφή στις διαπραγματεύσεις για συνολική λύση του Κυπριακού.

Καθώς η πολιτική σκηνή στα κατεχόμενα κινείται προς την προεκλογική περίοδο, μένει να φανεί εάν η προσπάθεια διατήρησης θετικού κλίματος σχετικά με το Κυπριακό θα αποδώσει εκλογικά οφέλη ή εάν οι ψηφοφόροι θα αναζητήσουν πιο ουσιαστικές και ρεαλιστικές προσεγγίσεις στο χρόνιο αυτό ζήτημα.

Σχετικές πηγές:

"Cumhurbaşkanı Ersin Tatar İsviçre'nin Cenevre Kentinde Yapılan Genişletilmiş Gayri Resmi... (President Ersin Tatar [regarding] the Extended Informal Meeting Held in Geneva, Switzerland)," TRNC Presidency, accessed March 24, 2025, <https://kktcb.org/tr/cumhurbaskani-ersin-tatar-ismicrenin-cenevre-kentinde-yapilan-genisletilmis-gayri-resmi-13362>.

"Erhürman: Zirve diyalogun başlaması açısından anlamlı (Erhürman: The summit is meaningful in terms of starting dialogue)," Bir Haberci, accessed March 24, 2025, <https://www.birhaberci.com/erhurman-zirve-diyalogun-baslamasi-acisindan-anlamli/>.

"Harmancı ve Atlı: Kıbrıs sorunu çözüm sürecinde ilerleme yok (Harmancı and Atlı: No progress in the Cyprus problem solution process)," Kıbrıs Postası, accessed March 24, 2025, https://www.kibrispostasi.com/c35-KIBRIS_HABERLERI/n554472-harmanci-ve-atli-kibris-sorunu-cozum-surecinde-ilerleme-yok.
